

Filmutredningen 2024–25

Mycket har förändrats

En bred analys av filmområdets utveckling under det senaste decenniet med utgångspunkt i publiken – kan konstateras att filmen står sig stark även om mycket har förändrats

- Medievanorna har utvecklats – framför allt sker tittandet på fler plattformar än tidigare
- Biobesöken har minskat sedan pandemin och andelen svensk film på bio i Sverige är relativt sett låg
- Dramaserierna har utvecklats enormt och tagit en viss del av tittandet på rörlig bild

- Nya finansiärer av film har kommit till – främst globala strömningstjänster
- Nya affärsmodeller reser frågor om svenska bolags långsiktiga utveckling och vem som äger rättigheter till innehållet
- Digitaliseringen och AI ger nya möjligheter men också utmaningar, till exempel när det gäller att bevara filmarvet och skydda upphovsrätten

Mycket är sig likt

- Film som format är fortsatt populärt hos publiken – inte minst ses mycket film i ”den långa svansen”
- Film på det lokala språket är efterfrågat
- Film är ett dynamiskt konstnärligt uttrycksmedel som lockar många talangfulla kreatörer
- Film har alltid varit både kultur och näring – offentligt stöd behövs men det måste samspela med en livaktig bransch

Utgångspunkter

- Fortsatt viktigt med en livaktig filmkultur i hela landet: att det görs, visas och pratas film
- Likartade spelregler för alla aktörer på marknaden – långsiktighet avgörande
- Ett bredare audiovisuellt sammanhang (serier) är nödvändigt om man vill förstå dagens bransch, men även fortsatt måste offentliga resurser i första hand gå till film
- Svensk film underfinansierad i internationell jämförelse – offentliga stöden bland de lägsta i Europa
- Ny finansiering är troligast i samverkan med branschen

Publiken i fokus

- reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)

Ökad budget och ny filmfond

Befintliga medel vid Filminstitutet till bland annat utveckling och produktion samt filmarv ökas med ca 20 procent

- Ökningen kan användas för att stärka stöd till både utveckling, produktion, spridning och visning
- Ökningen finansieras genom att vissa insatser som idag enbart bekostas av staten, finansieras i samverkan med branschen

Ett nytt beslutsorgan kallat Filmfonden, med en egen budget på ca 300 miljoner kronor, inrättas i Filminstitutet

- Filmfonden fördelar huvudsakligen automatiska stöd: ett reformerat produktionsincitament, publikrelaterat stöd, toppstöd till vissa större filmproduktioner samt viss branschgemensam verksamhet
- Ledamöter i Filmfonden nomineras av de parter som direkt eller indirekt finansierar fondens verksamhet
- Filmfonden finansieras, i utgångsläget, till lika delar av staten, biografägarna och vissa strömningstjänster

Sänkt moms och biografavgifter

Det snedvrider konkurrensen att biobesök beskattas högre än annan kultur, som konserter och teater, och det gör det dyrt för enskilda att ta del av film på bio

- Utredningen föreslår att momsen på biografföreställningar sänks från 25 till 6 procent
- Reformen kostar staten uppskattningsvis 200 miljoner kronor per år i uteblivna skatteintäkter, även om konsumtionen kan förväntas öka

För att momssänkningen ska genomföras bör staten ställa som krav att biografägarna – som en del av filmfondens finansiering – åtar sig att betala in en särskild biografavgift

- Biografavgiften regleras i avtal med Filminstitutet och beräknas som 10 procent av bruttobiljettintäkterna
- Avdragsrätt för avgifter och bidrag som betalas till Filminstitutet införs för att uppmuntra privata aktörer att bidra till den svenska filmens finansiering

Strömningssavgifter införs

För att säkra en bärkraftig inhemsk filmnäring över tid ska strömningstjänster som riktar sig till svenska konsumenter vara med och finansiera gemensamma insatser för främjande av audiovisuellt innehåll i Sverige genom den föreslagna filmfonden

- För att uppnå detta föreslås en ny lag om avgifter för leverantörer av medietjänster som tillhandahåller beställ-tv
- Lagen är tillämplig på svenska och utländska leverantörer vars tjänster riktar mot publik i Sverige

- Leverantörer av medietjänster som tillhandahåller beställ-tv ska årligen bidra finansiellt genom en avgift som utgör 1,5 procent av föregående kalenderårs omsättning i Sverige
- Detta är en låg men bred avgift som träffar i princip alla som är verksamma på strömningssmarknaden
- Mindre leverantörer och företag med public service-uppdrag är undantagna från att bidra
- Leverantörer som investerar över 10 procent av sin omsättning i Sverige i nya svenska filmer och serier har ingen skyldighet att bidra

Reformerat produktionsincitament

Det nuvarande produktionsincitamentet, där staten kan betala en del av de kostnader som uppstår vid produktionen av film och serier i Sverige, har fungerat dåligt på grund av svårigheten att prioritera mellan ansökningar när medlen är begränsade

- En ny ordning införs där principen om att ansökningar ska prövas i den ordning de kommer in (först till kvarn-principen) avskaffas
- Istället ska i första hand nivån på bidragsberättigade kostnader användas för att prioritera mellan ansökningar
- Produktioner som bygger på manus eller litterär förlaga som är skriven på svenska eller ett nationellt minoritetsspråk, ska särskilt uppmuntras genom att värdet på sådana investeringar räknas upp enligt en schablon
- Ansvaret för produktionsincitamentet flyttas från Tillväxtverket till den filmfond som föreslås i Filminstitutet

Ett nationellt filmarvscentrum

Nationellt behöver resurser, teknik och kunskande för att bevara och förmedla vårt gemensamma filmarv samlas för ökad effektivitet

- Filminstitutet ges i uppdrag att i samverkan med Kungliga biblioteket och bland annat SVT lämna ett kostnadsberäknat förslag till ett nationellt filmarvscentrum
- Filmarvscentrumet bör ha ändamålsenliga lokaler, teknik och personal för bevarande och digitisering av analog film från alla berörda samlingar

Det framtida bevarandet av film och serier som i dag enbart distribueras på strömningstjänster är hotat

- Behandlingen av det förslag om en ny, teknikneutral pliktmateriallagstiftning som ligger på regeringens bord bör därför prioriteras
- I detta sammanhang bör det även övervägas om vissa av uppgifterna kan delegeras till Filminstitutet när det gäller just filmområdet

Nya mål och reformerad styrning

Nuvarande nationella filmpolitiska mål överlappar de allmänna kulturpolitiska målen och bland annat därför behövs enklare och tydligare mål

Nya nationella filmpolitiska mål föreslås vara:

- 1) Ett brett filmutbud av hög kvalitet
- 2) Film visas i hela landet
- 3) Svensk film når en stor publik
- 4) Filmavret bevaras och används

Ett självständigt filminstitut är avgörande för en trovärdig filmpolitik med konstnärlig frihet i fokus

- Ta tillvara stiftelseformen och värna Filminstitutets utrymme att prioritera, anslagsspara m.m.
- Stiftelseformen ger goda förutsättningar att vidareutveckla branschsamarbete

Tydligare kriterier för fördelning av statliga medel ger minskat behov av interna målsättningar

- Utredningen föreslår därför en ny förordning om statsbidrag med fokus på utveckling, produktion samt spridning och visning

